

Ontslaan van bestuurder stichting

De wet geeft in een beperkt aantal gevallen de mogelijkheid om een niet functionerende bestuurder van een stichting te ontslaan. De rechter kan daar op verzoek van een belanghebbende toe overgaan, maar alleen als de betreffende bestuurder in strijd met de wet of de statuten van de stichting handelt, of als hij zich schuldig maakt aan wanbeheer. Hoe hoog ligt de lat voor het ontslag van een bestuurder?

De toetsing aan de wet is echter alleen een rechtmatigheidstoetsing, geen beoordeling van het beleid. Handelen in strijd met de statuten wordt pas aangenomen als het gedrag van de bestuurder 'onverenigbaar' is met wat van een behoorlijke bestuurder verlangd mag worden. Wanbeheer wordt alleen aangenomen bij financieel wanbeheer. En ook dan mag er geen discussie mogelijk zijn over de onjuistheid van het handelen van de bestuurder. De lat ligt dus hoog voor ontslag. Als het bestuur van een stichting na ontslag onvolledig is én het niet langs de normale weg kan worden aangevuld, dan kan de rechter extra bestuurders benoemen. In twee recente uitspraken

oordeelde de rechter dat ook in andere gevallen ingegrepen kan worden.

Familieruzie

Rechtbank Limburg oordeelde dat onderzocht moest worden of sprake was van '(evident) onrechtmatig handelen en/of (financieel) wanbeheer' en dat daar 'relatief hoge eisen' aan gesteld moesten worden. Het feit dat sprake was van 'ernstige meningsverschillen en verstoorde (arbeids)-verhoudingen ... omtrent het beheer en de exploitatie van de jachthaven' was echter genoeg reden om een onderzoek in te stellen. De lat voor schorsing van de bestuurders en benoeming van tijdelijke bestuurders werd zelfs nog lager gelegd. De rechtbank vond het namelijk voldoende dat door het ontbreken van duidelijke notulen 'onduidelijkheden' waren gerezen en dat de verhoudingen waren verstoord. Rechtbank Oost-Brabant ging nog een flinke stap verder. In een grote familieruzie had een bestuurder in een kort geding alleen de benoeming van een tijdelijke bestuurder gevorderd, voor de duur van de procedures tegen zijn medebestuurders. Als reden

voerde hij aan dat tijdens de procedures de 'status quo' zoveel mogelijk bewaard moest worden en dat daarvoor benoeming van een onafhankelijke, extra bestuurder met doorslaggevende stem nodig was.

Neutraliseren

De rechtbank oordeelde dat de kortgeding-rechter grote vrijheid had om maatregelen te treffen, ook buiten de in de wet genoemde gevallen. Het 'tijdelijk neutraliseren van de meerderheidsmacht' van bepaalde bestuurders voor de duur van procedures viel daar ook onder. De rechtbank wees de vordering echter toch af, omdat zij de indruk had dat de eiser zelf een greep naar de macht wilde doen. Wat beide uitspraken laten zien, is dat de rechter in meer gevallen kan ingrijpen in het bestuur dan alleen in de gevallen die de wet noemt. Dat geldt zeker in een kort geding.

Rechtbank Limburg, 18 december 2019, ECLI (verkort): 11677 en Rechtbank Oost-Brabant, 2 december 2019, ECLI (verkort): 7061

Joop Werner, advocaat bij Schaap advocaten en notarissen, www.schaap.eu

Ruimere mogelijkheden door Wet bestuur en toezicht

Op grond van de huidige wet kan een rechter bestuurders van stichtingen maar op beperkte gronden ontslaan en kunnen alleen voorlopige voorzieningen in het bestuur worden getroffen voor de duur van het onderzoek. Uit de rechtspraak blijkt echter dat rechters ook in andere omstandigheden voorlopige maatregelen nemen. Als de Wet bestuur en toezicht wordt ingevoerd, dan komen er ruimere ontslaggronden in de wet. De rechter kan

bestuurders en commissarissen dan ontslaan als zij hun taak verwaarlozen, om andere gewichtige redenen en vanwege ingrijpende wijzigingen van omstandigheden.

Enquêterecht

Daarnaast geldt voor stichtingen die een onderneming drijven en waarvoor het instellen van een ondernemingsraad verplicht is, dat het enquêterecht een rol kan spelen. Belanghebbenden kunnen op basis

van het enquêterecht de Ondernemingskamer verzoeken om een onderzoek in te stellen naar het beleid van en de gang van zaken bij een stichting. De Ondernemingskamer heeft op grond van het enquêterecht nu al meer mogelijkheden om in te grijpen. Het is bijvoorbeeld mogelijk om noodmaatregelen te treffen in afwachting van de conclusies van het onderzoek, zoals het schorsen of ontslaan van bestuurders.

Bestuur Rendement

Dit artikel wordt u aangeboden door Bestuur Rendement

Bestuur Rendement is hét nieuws- en adviesmagazine voor bestuurders van non-profitorganisaties. Het doel van Bestuur Rendement is om de bestuurder te informeren over alle ontwikkelingen op het gebied van het besturen van een organisatie, financiën, fiscaliteit, personeelszaken en marketing. De bestuurder krijgt praktische informatie over deze verschillende aspecten en waar nodig adviezen voor zijn organisatie.

Bestuur Rendement biedt u:

- veel signalerend nieuws over veranderende wet- en regelgeving;
- beknopte artikelen met veel tips die de lezer direct in de dagelijkse praktijk kan gebruiken;
- marktanalyses over relevante onderwerpen voor de bestuurder.
- wekelijkse e-mailservice met het allerlaatste nieuws;
- een aanvulling op de inhoud van elke uitgave met praktische, online tools.

Kijk voor meer informatie of een proefabonnement op www.rendement.nl/bestuurblad